

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
fődszint 7. sz. lde küldendők
á kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** ♦♦ Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Polgármesteri jelentés Debreczen sz. kir. város 1909. évi életéről.

Katonai- és illetőségi ügyosztály.

I. Honvédelmi ügy.

1908. évi szeptember hó 1-től, 1908. évi augusztus hó 31-ig az ujoncjutalék javára besoroztattak a hadsereghez: a katonai nevelő és képző intézetek növendéke 1, egyévi önkéntesek 4, más önkéntes 5. Összesen 10.

A honvédséghez: honvéd nevelő és képző intézetek növendékei 3.

Az 1887, 1886. és 1885. évi születésű és 1908. évre felhiva volt korosztálybeliek közül 1908. évi szept. hó 1-től 1909. évi augusztus hó 31-ig besoroztatott: a hadsereg póttartaléka javára 1.

Az 1909. évi főszorozás 1909. évi május hó 4, 5, 6, 7, 8-ik napjain tartatott meg a Pavillon laktanyában levő sorozó helyiségben.

A három korosztályban összeirt hadkötelesek száma:
1888. évi szülöttek I-ső korosztály 470
1887. " " II-ik " 299
1886. " " III-ik " 203
Összesen 972

Ezek közül sorozás alá nem jött.

I-ső korosztályból:

Meghalt 2
Idegen járásban nyert illetőséget 3
Távol maradt 8
Önként előre belépett 8
Összesen 21

II-ik korosztályból:

Meghalt 1
Idegen járásban nyert illetőséget 3
Távol maradt 3
Összesen 7

III-ik korosztályból:

Idegen járásban nyert illetőséget 2
Távol maradt 7
Összesen 35 fő

Ekként sorozás alá került:

I-ső korosztályból 449
II-ik korosztályból 292
III-ik korosztályból 196
Összesen 937

Besoroztattak.

I-ső korosztályból:

A hadsereg ujoncjutaléka javára 141
A hadsereg póttartaléka javára 30

A honvédség ujoncjutaléka javára 41
A honvédség póttartaléka javára 2
Visszahelyezendőnek osztályoztatott 224
Fegyverképtelennek osztályoztatott 5
Törlendőnek osztályoztatott 6
Összesen 449

II-ik korosztályból:

A hadsereg póttartaléka javára 69
Visszahelyezendőnek osztályoztatott 217
Fegyverképtelennek " 5
Törlendőnek " 1
Összesen 292

III-ik korosztályból:

A hadsereg ujoncjutaléka javára 1
" " póttartaléka " 2
A honvédség " " 68
Fegyverképtelennek osztályoztatott 125
Összesen 196

Ezen sorozási évben gyógyítás alatt, vagy orvosi megfigyelés végett kórházba küldetett 11, idegen illetőségű hadköteles előállított 217.

Az 1909. évben a népfelkelési időszak szemle tartatott október hó 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30-án a következő eredménnyel:

Helybeli illetőségű megjelent 891
Idegen " " 938
Összesen 1824

Előfogat adatott a katonaság részére 91.

A lakosságnál mint átkelő katona beszállásoltatott:

Tábornok 22
Törzstiszt 70
Főtiszt 274
Családtag 11
Legénység 7111
Lovak 1262

A katonai helyőrség száma volt:

1909. évi január hóban 2221 ember 1044 ló
" " február " 2227 " 1093 "
" " március " 2674 " 787 "
" " április " 2695 " 760 "
" " május " 2886 " 785 "
" " június " 2147 " 751 "
" " július " 2151 " 1024 "
" " augusztus " 1250 " 453 "
" " szeptember " 1748 " 1050 "
" " október " 3520 " 992 "
" " november " 3885 " 1122 "
" " december " 2369 " 1003 "
Összesen 29,776 ember, 10,864 ló.

Mezőgazdaság.

Burgonya. Learatott terület: 2000 kat. hold, termett: 86,660 mm.

Cukorrépa. Terület: 1000 kat. hold, termett: 130,000 m.-mázsa.

Takarmányrépa. Szántóföldön és kertekben együtt. Terület: 1000 kat. hold, termett: 193,000 mm.

Lóhere és lucerna. Szántóföldön és kertekben. Terület: 1860 kat. hold, termett: 65,440 mm.

Őszi búkköny, borsó és őszi rozs, tavaszi és zabosbúkköny takarmánynak. Terület: 2300 kat. hold, termett összesen 40,880 mm.

Természetes kaszálók. Terület 16,048 kat. hold, termett: 240,720 mm.

Dohány. Terület: 1200 kat. hold, termett: 9144 mm.

Őszi buza. Terület: 15,400 kat. hold, termett: 40,964 m.-mázsa.

Tavaszi buza. Terület: 2450 kat. hold, termett: 11,025 mm.

Őszi rozs. Terület: 7300 kat. hold, 43,070 mm.

Kétszeres. Terület: 500 kat. hold, termett: 2500 mm.

Őszi árpa. Terület: 1000 kat. hold, termett: 7000 m.-mázsa.

Tavaszi árpa. Terület: 4500 kat. hold, termett: 34,200 mm.

Zab. Terület: 2000 kat. hold, termett: 16,400 mm.

Szemes tengeri. Terület: 21,000 kat. hold, termett: 222,600 mm.

Átlag terményárak 1909. évben Debreczenben (100 kg.-ként.)

Árak: koronákban.

	1909.	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Május	Juni.	Juli.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.
Buza.	24:00	24:40	27:00	27:70	28:10	29:50	28:00	27:50	27:75	28:50	28:80	28:40	
Rozs.	18:40	18:80	19:20	18:80	19:00	19:60	19:75	18:50	18:00	18:50	18:50	18:30	
Árpa.	15:00	15:70	19:40	16:80	17:00	17:00	16:50	14:00	13:70	14:50	14:00	13:20	
Teng.	12:80	13:30	14:30	15:00	15:00	16:00	15:30	15:00	15:00	11:20	11:20	11:80	
Zab.	15:50	15:80	16:20	16:20	16:00	16:50	18:00	15:00	13:70	14:00	14:20	14:20	

Állategészségügy.

Debreczenben 1909. év folyamában három egészségügyi körzet volt lépfenével, öt sertésvésszel és sertésorbánczal, egy juhhimlővel fertőzve és a sertésbetegségek gyakoroltak hatást az állatforgalomra, különösen a kivitelre és vásári forgalomra. A közfogyasztásra levágott állatok száma évről-évre szaporodik s a növendék szarvasmarhák levágása bár az 1908. évi 54,300. számú földművelésügyi miniszteri rendelet ennek korlátozását célozta, az 1908. évi vágáshoz képest 650 darabbal emelkedett.

A debreczeni országos- és hetivásárokon felhajtott 1909. évben:

Ló	27,680 drb,	eladatott	15,468 drb.
Szarvasmarha	73,030	"	49,860 "
Sertés	110,916	"	83,990 "
Juh	107,980	"	6,792 "

A téglá- és cserépgyár külön kezelésben.

(Javaslat.)

1. §.

Debreczen sz. kir. város téglá- és cserépgyár-vállalata kereskedelmi és ipari üzleti elvek szerint a város többi vagyonától elkülönítve kezeltek.

2. §.

A vállalat „Debreczen sz. kir. város téglá- és cserépgyára“ cég alatt a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetendő

3. §.

A céget a cég fenti szövegének előnyomása alatt együttesen jegyzik a téglá- és cserépgyári felügyelő-bizottság elnöke, vagy ennek helyettese és a művezető (igazgató).

4. §.

A vállalatnak célja ugy közönséges, mint mütégla és cserép, általában e szakba vágó építési anyagoknak gyártása és eladása.

5. §.

A vállalat üzemben tartását és igazgatását intézik:

- a) a törvényhatósági bizottsági közgyűlés;
- b) a városi tanács;
- c) a téglá- és cserépgyári felügyelőbizottság;
- d) az igazgató (művezető);
- e) a könyvelő.

6. §.

A törvényhatósági bizottság megállapítja a vállalat évi költségvetését, felülvizsgálja és elbírálja annak évi zárószámadását, választja a felügyelőbizottságnak ezen szabályzat szerint a törvényhatósági bizottsági tagok sorából választandó tagjait s határoz minden olyan beszerzések, beruházások, általában kiadások tárgyában, amelyek az évi költségvetésbe felvéve s ott megállapítva nincsenek.

7. §.

A törvényhatósági bizottság által megállapított évi költségvetés korlátai között a vállalat kezelése és vezetése körüli intézkedési jog és kötelesség a városi tanácsot illeti.

Ebből folyólag gyakorolja a felügyeletet a vállalat vagyona felett; a felügyelőbizottság által hozzá benyújtott évi költségelirányzatot és zárószámadást megállapítás végett javaslatával a törvényhatósági bizottsághoz betérjeszti; az igazgató és könyvelő kivételével megállapítja a többi alkalmazottak javadalmazását, valamint a gyártmányok eladási árát s az ezekből időnként eladható mennyiséget. Választja az igazgatót és a könyvelőt.

A felügyeleti jog gyakorlásán kívül eső minden, a vállalatot érdeklő ügyben határozathozatal előtt a felügyelőbizottság véleményét és javaslatát hallgatja meg.

8. §.

A téglá- és cserépgyári felügyelőbizottság áll a gazdasági tanácsnok, egy beosztott tiszti ügyész, egy városi mérnök, a vállalat igazgatója és könyvelője, valamint a törvényhatósági bizottság által saját tagjai sorából hat évről hat évre választandó három tag, összesen nyolc tagból.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés által választandó három tag (választásánál irányadó elvként szolgál) lehetőleg technikai, ipari, kereskedelmi és könyvviteli szak-képzettséggel bírjon s hasonirányu üzemnél érdekelve nem lehel.

9. §.

A felügyelőbizottság elnöke a gazdasági tanácsnok, előadója az igazgató, jegyzőkönyvvezetője a könyvelő.

A könyvelő szavazati joggal nem bír, valamint az igazgató sem akkor, amikor személyes működését érintő kérdésben kell a bizottságnak határozni.

A határozatok szavazattöbbséggel hozatnak. Személyi ügyeket kivéve a szavazás nyilvános.

Nyilvános szavazásnál az elnök csak a szavazatok egyenlősége esetén szavaz. Titkos szavazásban az elnök is részt vesz s ekkor szavazategyenlőség esetén sorshuzás dönt.

Érvényes határozathozatalhoz elnökön kívül legalább három tagnak jelenléte szükséges és az, hogy e közül a három tag közül legalább egy a törvényhatósági bizottság által választott tag legyen.

A kisebbségi vélemény kívánatra jegyzőkönyvbe veendő s a határozattal együtt beterjesztendő a városi tanácshoz.

10. §.

A felügyelőbizottság feladata a felügyelet és ellenőrzésen kívül állandóan közreműködni arra, hogy a vállalat céljának minél inkább megfeleljen.

Evégből közvetlen megfigyelések és tapasztalatok alapján javaslatokat terjeszt a tanács elé a vállalat helyes műszaki és kereskedelmi vezetése iránt; felügyel, hogy a gyári helyiségek és berendezések állandóan jókarban tartassanak; gondoskodik, hogy a gyári üzem lehetőleg tökéletes és olcsó legyen.

Ellenőrzi az üzleti könyvek vezetését, a levelezésnek, raktár könyvnek, raktárnak és leltárnak rendben tartását, az alkalmazottak és gyári munkások fizetésére vonatkozó pénzkezelést.

Gondoskodik, hogy a vállalat évi költségvetése a költségvetési évet megelőző augusztus hó 1-ig, zárószámadása pedig a költségvetési évet követő február hó 15-ig a városi tanácshoz benyújtassék.

Véleményt és javaslatot ad a városi tanácsnak mindazokban a kérdésekben, amelyeket a tanács e célból hozza utal.

11. §.

A felügyelőbizottság legalább havonként egyszer s rendszerint a vállalat telepén ülést tart. Az elnöknek joga van, két tag kívánatára pedig köteles a bizottságot ülésre ezenkívül is hármikor összehívni. Az ülések alkalmával első sorban a telepet és az üzem menetét vizsgálja meg.

Ezután tárgyalja az igazgatónak az üzem minden ágára kiterjedő, a gyártás és értékesítés eredményét s a munkás viszonyokat ismertető havi jelentésél, a tanács által hozzá utalt ügyeket a munkások s a vevőközönség köréből beérkezett kérelmeket s netáni panaszokat, az igazgató, vagy a bizottság tagjai által előterjesztett javaslatokat.

A határozatokat és javaslatokat tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatok, a netáni bizottsági véleménnyel együtt, legkésőbb 8 nap alatt a városi tanácshoz beterjesztendők.

12. §.

A felügyelőbizottságnak, az igazgató és könyvelőn kívül, hat tagja az évi mérlegben kimutatott tiszta hasznóból egyenlő arányban tíz százalék jutalékban részesül.

A tiszta nyereség megállapításánál a város által saját céljaira felhasznált gyártmányok önköltségi árban veendő számításba.

13. §.

Az igazgatót, a felügyelőbizottság javaslatának meghallgatása mellett, a városi tanács veszi fel és pedig egy évi próbaidő mellett.

A próbaidő leteltével a felügyelőbizottság véleményének kikérése mellett, a tanács véglegesítheti s véglegesítés esetén a városi tisztviselők és állandó alkalmazottak nyugdíj-intézetének jogosított, de egyszersmind kötelezett tagjává lesz.

14. §.

Az igazgató személyes és vagyoni felelősség mellett s a városi tanácsnak és felügyelőbizottságnak ellenőrzése

alatt vezeti a gyár üzemét, a tanács által megállapított áron eszközli a gyártmányok eladását s mint a vállalat összes alkalmazottainak közvetlen főnöke, felveszi s elbocsátja a munkásokat, gondoskodik azoknak megfelelő beosztásáról s teljesíti a bérfizetéseket.

Különösbbe felelős azért, hogy az előállított gyártmányok kifogástalan jó minőségűek legyenek.

A gyártás és az értékesítés eredményéről a felügyelőbizottság elé havonként kimutatást terjeszt.

Felelős a megállapított költségvetés betartásáért s ha a vállalat fontos érdeke a költségvetésbe fel nem vett kiadásokat igényelne, a megfelelő intézkedések megtétele végett a felügyelőbizottság útján a tanácshoz indokolt előterjesztést teszen.

15. §.

Az igazgató évi javadalmazása:

- a) 2400 K készpénz;
- b) lakás a gyártelepen;
- c) négy hold föld használata;
- d) hat öl galyfa;
- e) a vállalat tiszta jövedelméből három százalék jutalék.

Készpénz fizetését a város házipénztárából havi utólagos részletekben kapja,

16. §.

A könyvvezetőt, a felügyelőbizottság javaslatának meghallgatása mellett, a városi tanács egy évi próbaidő mellett alkalmazza.

A próbaidő elteltével, a felügyelőbizottság véleményének kikérése mellett, véglegesítheti s véglegesítés esetén a városi tisztviselők és állandó alkalmazottak nyugdíjintézetének jogosított, de egyszersmind kötelezett tagjává lesz.

17. §.

A könyvvezető vezeti a vállalat összes könyveit, végzi az üzleti levelezést s a leveleket az igazgatóval együtt írja alá. Gondoskodik az üzleti levelek rendben tartása és megőrzéséről s az igazgatóval együtt a vállalat követeléseinek behajtásáról.

A napi változásokat pontosan feltüntető könyvet vezet a nyers és teljesen kész gyártmányokról úgy, hogy a felügyelőbizottság és a városi tanács a készlet mennyiségéről minden nap tájékoztatást szerezhessen. Elkészíti a vállalat évi költségelőirányzatát és zárószámadását s minden üzleti év végén a vállalat vagyoni leltárát.

Vezeti a felügyelőbizottság üléseiről szóló jegyzőkönyveket, elkészíti s kézbesíti azokból a kiadmányokat.

A hét utolsó napján összeállítja a munkások heti béréről szóló kimutatást s az igazgatóval együttesen gondoskodik, hogy a kimutatás összege a város házipénztáránaál még az nap folyósíttassék s így a munkabérek kifizetése halasztást ne szenvedjen.

Személyesen és vagyoniilag felelős a könyvelési tételek alaki és tartalmi helyességéért s ennél fogva az igazgatóval szemben az ellenőri feladatokat is teljesíti.

18. §.

A könyvelő évi javadalmazása:

- a) 1600 korona készpénz;
- b) lakás a gyártelepen;
- c) négy hold föld használata;
- d) hat öl galyfa;
- e) a vállalat tiszta jövedelméből két százalék jutalék.

19. §.

A vállalat munkásait az igazgató veszi fel és bocsátja el. Javadalmazásukat az igazgató előterjesztése s a felügyelőbizottság javaslata alapján a tanács állapítja meg. Munkabéreiket a hét utolsó napján, a felügyelőbizottság elnökének utalványára, az igazgató és könyvelő által aláírt kimutatás alapján, a város házipénztára folyósítja az igazgató kezébe, ki a fizetéseket még az nap teljesíteni köteles. Ugy a házipénztár által kiállított ellennyugta, mint a munkások által aláírt nyugta a könyvelési okmányok közt megőrzendők.

20. §.

A vállalat pénztári teendőit a városi házipénztári hivatal látja el. Ugyanaz eszközli a gyártmányok eladását a városi tanács rendelkezései szerint.

Ugy a házipénztári hivatal, mint a számvevőség a vállalat bevételei és kiadásairól külön naplót s a számvevőség külön könyvet vezet.

21. §.

A vállalat gyártmányai a város saját céljaira önköltségi áron szolgáltatnak ki, mások részére azonban csak a tanács által megállapított folyó áron adhatók el. Gyártmányok ingyen, vagy önköltségi áron nem engedélyezhetők. Az eladás készpénzfizetés mellett történik. A vételért kivételes esetekben csak a városi tanács s csak az esetben hitelezheti, ha a hitelezett összeg teljesen biztosítottnak látszik.

22. §.

A vállalat évi mérlegében kimutatott tiszta haszonból első sorban értékcsökkenési tartalék képzésére levonatik három százalék, az ezután fentmaradt összeg képezi azt a tiszta nyereséget, amely után a tiszta jutalékok kiszámíthatnak.

Az értékcsökkenési tartalék, mint a vállalat vagyona, a házipénztár által külön kezelendő s takarékpénztári betétként kamatoztatandó.

A jutalékok levonása után fentmaradt tiszta nyereségnek kétharmadrésze a város házipénztárát illeti, egyharmadrésze pedig a vállalat fejlesztésére használandó fel. A felhasználás tárgyában a felügyelőbizottság meghallgatásával a tanács határoz. A tanács rendelkezéséig ez az összeg is takarékpénztári betétként kezelendő.

23. §.

A vállalat üzleti éve a naptári évvel azonos.

Dr. Magoss György,
t. főügyész.

Mirek.

— **Árverések a városházán.** Folyó hónap 28-án árverést tartottak a városházán boltok és lakások bérletére. Az árverés eredménye a következő volt:

1. Simonffy-u. 2. sz. bérház 8. sz. boltját, melynek kikiáltási ára 1000 korona volt, Lindenfeld Ignác vette ki 1305 kor.

2. Simonffy-u. 2. sz. bérház egy másik boltját 1700 kor. régi bérért kibérelte Varga Imre.

3. Ugyanezen sorban levő boltot, mely 1000 kor. bér mellett lett kikiáltva, kivette Klein Antal 1255 kor.

4. Ugyanezen bérházban levő 12. sz. boltot 600 kor. kikiáltási ár után 855 koronáért vették bérbe.

5. Ugyanezen bérház 15. sz. boltját a „Mészáros Társaság“ vette bérbe 600 kor.

6. Ugyanezen bérház 17., 18. és 19. sz. boltját az eddigi 2800 kor. ár helyett Gewürz és Klein cég 3021 kor. vette bérbe.

7. Ugyanezen bérházban a „Fém- és lámpaáru gyár“ által 4500 kor. bérért birt. boltot 8400 kor. Marton Gyula vette ki.

8. A városház alatt levő 16. sz. boltot, melyet eddig Bosznay és Tarsa cég bérelt, ugyancsak e cég 3050 kor. vette ki.

— **M. Gy. O. Sz. debreczeni fiókja tegnap ülést tartott,** ahol szántó Győző elnöklete alatt egy vasuti díj-szabási tanfolyam rendezését határozták el. Egy városi statisztikai hivatal létesítése iránt is tanácskozást folytatott és abból az örvendetes és dicséretes eseményből kifolyólag, hogy Debreczen tanácsa egy ily hivatal felállításán már dolgozik is, a szövetségi igazgatóságot megkereste az ülés, hogy a többi nagyobb hazai városokban is igyekezzenek ily intézmény szervezése iránt mozgalmat indítani. Munkások építése dolgában megkereste az ülés a városi tanácsot. Bemutatta a fiók elnöksége a saját kezdeményezésében begyűjtött munkás statisztikai anyagot. Beszámolt a munkások terén ez évben elért eredményről, jelezvén, hogy már a jövő évben mintegy 101 karasztrális holdon összesen mintegy 500 munkáskert fog fennállani. A közszállítások tekintetében megbízást nyert az elnökség egy oly gyáriparos-társadalmi szerv létesítésére konkrét tervezetet kidolgozni, amely szerv alkalmas lesz a közszállítások ma tapasztalható számtalan visszaságát megszüntetni, mint-hogy a kincstári erdőtermelésnél az árlejtésre kerülő faárúk nagy tömegét csak kereskedő vállalatja és így az iparos az ő kisebb szükségletével ez anyagokhoz hozzá nem férhet, oly kis termelési rendszer behozatalát sürgeti a fiók, amely mellett az iparos is vásárolhatja szükségletét.

— **A rendőrfőkapitány és a november elseji költözködés.** Rostás István rendőrfőkapitány intézkedett, hogy a november elsején esedékes költözködések mind-azok, akik ebben akadályozva volnának, november 2-ik napján eszközölhessék. A főkapitány ezen rendelkezése igen helyénvaló, mert sokan vannak a költözködők között, akik november hó első napján — éppen a halottak iránti kegyeletos ünnepen — a költözködésben akadályozva vannak. Ezt az intézkedést különben a fővárosban is minden esztendőben megismétli a rendőrfőkapitány. Budapesten pedig tudvalevőleg a november elseji dátum a legnagyobb forgalmat jelenti a költözködések tekintetében.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □
**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYŪJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**